

Soveltavan liikunnan koulutus- ja tutkimustyöryhmä 2019–2023 toimintakertomus

Liikuntatieteellinen Seura ry (LTS) on vuonna 1933 perustettu liikuntatieteistä, -kulttuurista ja -politiikasta kiinnostuneiden henkilöiden ja yhteisöjen muodostama kansalaisjärjestö ja tiedeviestintäorganisaatio. Jäsenistömme muodostuu yli 1 000 henkilöjäsenestä ja noin 50 yhteisöjäsenestä. Olemme Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) jäsen.

Toimintamme kiteytyy kolmeen kokonaisuuteen: tieteellisten seminaarien järjestämiseen, tutkimustietoon perustuvien arviointien ja selvityshankkeiden tekemiseen sekä monikanavaisen tiedeviestintään. Julkaisutoimintamme kärkituotteita ovat Liikunta & Tiede -lehti ja kustantamamme liikuntatieteelliset kirjat sekä tutkimus- ja selvityshankkeiden raportit.

Työryhmän tehtävät

Liikuntatieteellinen Seura on koordinoanut valtakunnallista soveltavan liikunnan koulutus- ja tutkimustyöryhmää yhteistyössä Valtion liikuntaneuvoston kanssa vuodesta 2015 alkaen. Työryhmä koostuu alan asiantuntijoista, ja sen tehtävänä on edistää soveltavan liikunnan tutkimusta ja eri tahojen yhteistyötä kansallisesti (lisätietoja työryhmästä ja sen toiminnasta).

Viimeisin Soveltavan liikunnan koulutus- ja tutkimustyöryhmä asetettiin vuosille 2019–2023. Työryhmä toimi yhteistyössä valtion liikuntaneuvoston yhdenvertaisuus-, tasa-arvo-, ja kestävän kehityksen jaoston kanssa. Työryhmä kokoontuu noin neljä kertaa vuodessa.

Työryhmälle asetetut yleiset tavoitteet ovat:

- Soveltavan liikunnan tutkimuksen edistäminen, tiedon kokoaminen ja levittäminen
- Soveltavan liikunnan tutkimusverkoston ylläpitäminen
- Soveltavaa liikuntaa opettavien oppilaitosten yhteistyön edistäminen
- Soveltavan liikunnan valtakunnallisten ja kansainvälisten tapahtumien ohjelman laatiminen
- Soveltavan liikunnan päivien suositusten seuranta

Työryhmä kokoontuu noin neljästi vuodessa.

Työryhmän jäsenet

Työryhmään kuului yhteensä yksitoista soveltavan liikunnan asiantuntijaa. Jäsenet edustivat laajasti soveltavan liikunnan toimikenttää. Puheenjohtajana toimikaudella toimi erityisasiantuntija Toni Piispanen Opetus- ja kulttuuriministeriöstä.

Liikuntatieteellisen Seuran edustajana ja sihteerinä toimi Vilja Prinkey. Prinkeyn vanhempainvapaan sijaisena 10/2022–8/2023 toimi hankeasiantuntija Riikka Roitto.

- Erityisasiantuntija **Toni Piispanen**, Opetus- ja kulttuuriministeriö, työryhmän puheenjohtaja
- Johtava asiantuntija **Piritta Asunta**, Jyväskylän ammattikorkeakoulu Jamk, Likes, varapuheenjohtaja (alkaen 1/2022)
- Erityisopettaja **Erwin Borremans**, Ammattiopisto Live
- Johtaja **Katja Borodulin**, Ikäinstituutti

- Professori **Hisayo Katsui**, Helsingin yliopisto
- Erityisasiantuntija **Matleena Livson**, Suomen Olympiakomitea (alkaen 6/2022)
- Erikoistutkija **Kaisu Mononen**, Kilpa- ja huippu-urheilun instituutti KIHU
- Soveltavan liikunnan asiantuntija **Virpi Remahl**, Liikuntakeskus Pajulahti
- Emeritus professori **Pauli Rintala**, Jyväskylän yliopisto, varapuheenjohtaja (12/2021 asti)
- Tutkimuspäällikkö **Aija Saari**, Suomen Paralympiakomitea
- Toiminnanjohtaja **Katri Tuomainen**, Soveltava Liikunta SoveLi ry (1–5/2023)
- Toiminnanjohtaja **Tommi Yläkangas**, Soveltava Liikunta SoveLi ry (12/2021 asti)
- Liikuntatieteiden erityisasiantuntija **Vilja Prinkey**, Liikuntatieteellinen Seura ry, työryhmän sihteeri (vanhempainvapaasijaisena hankeasiantuntija Riikka Roitto 10/2022–8/2023)

Toimintasuunnitelma vuosille 2019–2023

Työryhmän toiminnan tavoitteeksi asetettiin seuraavat tehtävät ja toimenpiteet:

1. Soveltavan liikunnan ja vammaisurheilun suositusten 2019–2022 seurannan ja arvioinnin kehittäminen yhteistyössä VLN:n, Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) ja alan toimijoiden kanssa
2. ISAPA 2021 ja Nordic Conference on Adapted Physical Activity tapahtumien valmisteluissa auttaminen
3. Soveltavan liikunnan väestötason tietopohjan kehittäminen ja soveltavan liikunnan indikaattorit
4. Soveltavan liikunnan päivät 2022 ohjelman suunnitteleminen
5. Soveltavan liikunnan tutkimusten ja hankkeiden kokoaminen LTS verkkosivuille
6. Selvitys soveltavan liikunnan koulutuksesta

Tehdyt toimenpiteet ja tavoitteiden toteutumisen arviointi

Soveltavan liikunnan koulutus- ja tutkimustyöryhmä on tehnyt toimenpiteitä toimintasuunnitelmassa esitettyjen tehtävien ja tavoitteiden suuntaisesti:

TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	SEURANTA	ARVIOINTI
1.	– Pyöreän pöydän tapaaminen OKM:ssä 7.3.19 – Suositusten jatkotyöstäminen konkreettisiksi toimenpiteiksi – Vastuutahojen nimittäminen	VLN:n, OKM ja alan toimijat	Suosituksen etenemistä tarkastellaan vuosittain.	- Työryhmän ja OKM:n pyöreän pöydän tapaamiset toteutuivat vuosina 2019, 2021 ja 2022. - Laadittiin uudet suositukset 2024–2027 yhteistyössä alan toimijoiden kanssa.
2.	– ISAPA konferenssin teeman valinta – Keynote -puhujien valinta ja ohjelman valmistelemine	Päävastuu: JYU Partnerit: LTS, Paralympiakomitea, SoveLi ry, Kihu, Liikuntakeskus Pajulahti, Likes, Ikäinstituutti, Samk, Metropolia AMK, Haaga-Helia AMK	Käsittellään ISAPA:a työryhmän kokouksissa.	ISAPA toteutettiin virtuaalisena tapahtumana 15.-18.6.2021. Tapahtuman yhteydessä järjestettiin myös Nordic Conference on Adapted Physical Activity.

3.	– Toimintarajoitteisuutta koskevien kysymysten (Washington Group [WG]) lisääminen väestötason tutkimuksiin – Varmistetaan, että kaikista ikäluokista saadaan tietoa	VLN, LTS	Kysymyspatteriston työstäminen kevät/kesä 2020.	Kerättiin tietoa väestötason tutkimuksista ja toimintarajoitteisuutta käsittelevistä kysymyksistä. Työpajat yhdessä THL & VLN kanssa, joissa pohdittiin soveltavan liikunnan indikaattoreita.
4.	– Ideoidaan SLP22 teema ja teemasessioiden aiheita – Nimetään SLP22 ohjelmatyöryhmä	LTS yhteistyössä soveltavan liikunnan koulutus- ja tutkimus työryhmän kanssa	Aloitetaan ohjelman suunnittelemisen kesällä/syksyllä 2022.	Soveltavan liikunnan päivät järjestettiin hybriditapahtumana 24.–25.8.2022. Tapahtuman teemana oli “Ei mitään meistä ilman meitä – Inget om oss utan oss”.
5.	– Työryhmän jäsenet tiedottavat Vilja Sipilälle ajankohtaisista soveltavan liikunnan hankkeista ja tutkimuksista – Vilja lisää hankkeet ja tutkimukset LTS:n sivuille	LTS yhteistyössä soveltavan liikunnan koulutus- ja tutkimus työryhmän kanssa	Ajantasainen päivittäminen.	Soveltavan liikunnan tapahtumista ja hankkeista viestittiin LTS:n sosiaalisessa mediassa. Yhteistyöhankkeista tiedotettiin myös LTS:n verkkosivuilla.
6.	VLN:ssä suunnitteilla arviointi koulutusjärjestelmästä liikunnan edistäjänä. Käsittää myös soveltavan liikunnan.	VLN	2021–2022	VLN julkaisi raportin “Terveyttä edistävä liikkuminen ja liikunta osana sosiaali- ja terveydenhuollon koulutussisältöjä 2023.

Työryhmän julkaisut

- [Suositukset soveltavan liikunnan ja paraurheilun kehittämiseksi 2023–2026](#)
- [Soveltavan liikunnan ja paraurheilun sanasto](#)
- [Soveltavan liikunnan koulutus- ja tutkimustyöryhmän lausunto HE vammaispalvelulaista](#)
- [Soveltavan liikunnan koulutus- ja tutkimustyöryhmän näkemys vammaispalvelulain uudistamisesta](#)

Tavoitteita seuraavalle toimikaudelle 2024–2027

Työryhmän uusi toimikausi on 2024–2027. Jatkossa työryhmän nimi on Soveltavan liikunnan tutkimus- ja kehittämistyöryhmä. Toiminnassa tulee korostumaan soveltavan liikunnan tietopohjan vahvistaminen sekä tulevaisuuden (tutkimus)tarpeiden ennakoiminen.

- Valtakunnalliset soveltavan liikunnan ja paraurheilun kehittämissuositusten laatiminen
- Tutkimuksen edistäminen, tiedon kokoaminen ja viestintä
- Soveltavan liikunnan ja paraurheilun tietopohjan vahvistaminen
- Soveltavaa liikuntaa opettavien oppilaitosten ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyön edistäminen
- Valtakunnallisten ja kansainvälisten tapahtumien ohjelman laatiminen
- Oppi- ja käsikirjat, kuten Soveltavan liikunnan oppikirjan osittainen uudistaminen
- Yhteydenpito soveltavan liikunnan hankkeiden välillä

Liitteet

1. Toimintasuunnitelma 2019–2023

Liite 1.

SOVELTAVAN LIIKUNNAN KOULUTUS- JA TUTKIMUSTYÖRYHMÄN TOIMINTASUUNNITELMA 2019–2023

TYÖRYHMÄN TEHTÄVÄT JA TOIMIKAUSI

Soveltavan liikunnan koulutus- ja tutkimustyöryhmä edistää soveltavan liikunnan tutkimusta, tiedon kokoamista ja levittämistä sekä alan tutkijoiden ja oppilaitosten yhteistyötä. Työryhmä toimii yhteistyössä valtion liikuntaneuvoston yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja kestävän kehityksen jaoston kanssa.

Työryhmän tehtävät:

- Soveltavan liikunnan tutkimuksen edistäminen, tiedon kokoaminen ja levittäminen
  - Tavoitteena on soveltavan liikunnan tutkimuksen systemaattinen edistäminen
  - Tietoa kootaan muun muassa Liikuntatieteellisen Seuran nettisivuille
  - Alan uusinta tutkimustietoa levitetään LTS:n soveltavan liikunnan valtakunnallisissa tapahtumissa, työryhmän jäsenten organisaatioiden tapahtumissa ja sosiaalisen median verkostoissa
- Soveltavan liikunnan tutkimusverkoston ylläpitäminen ja laajentaminen
  - Varmistetaan soveltavan liikunnan tutkimusverkoston elinvoimaisuus järjestämällä säännöllisesti verkostolle suunnattuja tapahtumia ja houkuttelemalla verkostoon lisää soveltavan liikunnan asiantuntijoita
- Soveltavaa liikuntaa opettavien oppilaitosten yhteistyön edistäminen
- Soveltavan liikunnan valtakunnallisten ja kansainvälisten tapahtumien ohjelman laatiminen
  - Työryhmän asiantuntijat auttavat soveltavan liikunnan valtakunnallisten ja kansainvälisten tapahtumien tieteellisen ja käytännön läheisen ohjelman suunnittelemisessa
- Soveltavan liikunnan päivien suositusten seuranta (liite 2.)
- Liikuntatieteellisen Seuran Soveltavan liikunnan päivät järjestetään joka neljäs vuosi. Tapahtuman yhteydessä on kerätty soveltavan liikunnan kehittämissuosituksia seuraavia neljää vuotta varten. Suositusten edistymistä on seurattu muun muassa Soveltavan liikunnan symposiumissa ja pienemmissä alan tapahtumissa.

TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2019–2023

Tarkistetaan vuosittain (liite 1.)

- Soveltavan liikunnan ja vammaisurheilun suositusten 2019–2022 seurannan ja arvioinnin kehittäminen yhteistyössä VLN:n, Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) ja alan toimijoiden kanssa (kts. liite 2.)

- ISAPA 2021 ja Nordic Conference on Adapted Physical Activity tapahtumien valmisteluissa auttaminen
- Soveltavan liikunnan väestötason tietopohjan kehittäminen ja soveltavan liikunnan indikaattorit
- Soveltavan liikunnan päivät 2022 ohjelman suunnittelemine
- Soveltavan liikunnan tutkimusten ja hankkeiden kokoaminen LTS verkkosivuille
- Selvitys soveltavan liikunnan koulutuksesta

Liite 1. Soveltavan liikunnan koulutus- ja tutkimustyöryhmän toimintasuunnitelma 2019–2023

Toimintasuunnitelman toteutuminen tarkistetaan vuosittain

TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHOT	AIKATAULU
Soveltavan liikunnan ja vammaisurheilun suositusten 2019–2022 seurannan ja arvioinnin kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> – Pyöreän pöydän tapaaminen OKM:ssä 7.3.19 – Suositusten jatkotyöstäminen konkreettisiksi toimenpiteiksi – Vastuutahojen nimittäminen – Toinen tapaaminen syksyllä 2021 	VLN:n, Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) ja alan toimijat	Suosituksien etenemistä tarkastellaan vuosittain.
ISAPA 2021 ja Nordic Conference on Adapted Physical Activity tapahtumien valmisteluissa auttaminen	<ul style="list-style-type: none"> – ISAPA konferenssin teeman valinta – Keynote -puhujien valinta ja ohjelman valmisteleminen 	Päävastuu: Jyväskylän yliopisto Partnerit: LTS, Paralympiakomitea, SoveLi ry, Liikuntakeskus Pajulahti, Ikäinstituutti, Kihu, Samk, Metropolia AMK, Haaga-Helia AMK, Likes	Käsitellään ISAPA:a työryhmän kokouksissa.
Soveltavan liikunnan väestötason tietopohjan kehittäminen ja soveltavan liikunnan indikaattorit	<ul style="list-style-type: none"> -Toimintarajoitteisuus-ta koskevien kysymysten (Washington Group) lisääminen väestötason tutkimuksiin – Varmistetaan, että kaikista ikäluokista saadaan tietoa 	VLN, LTS	Kysymyspatteriston työstäminen kevät/kesä 2020.

Soveltavan liikunnan päivät 2022 ohjelman suunnittelemine	– Ideoidaan SLP22 teema ja teemasessioiden aiheita – Nimetään SLP22 ohjelmatyöryhmä	LTS yhteistyössä soveltavan liikunnan koulutus- ja tutkimus työryhmän kanssa	Aloitetaan ohjelman suunnittelemine kesällä/syksyllä 2022.
Soveltavan liikunnan tutkimusten ja hankkeiden kokoaminen LTS verkkosivuille	– Työryhmän jäsenet tiedottavat Vilja Sipilälle ajankohtaisista soveltavan liikunnan hankkeista ja tutkimuksista – Vilja lisää hankkeet ja tutkimukset LTS:n sivuille	LTS yhteistyössä soveltavan liikunnan koulutus- ja tutkimus työryhmän kanssa	Ajantasainen päivittäminen.
Selvitys soveltavan liikunnan koulutuksesta	VLN:ssä suunnitteilla arviointi koulutusjärjestelmästä liikunnan edistäjänä. Käsittää myös soveltavan liikunnan.	VLN	2020–2021

Liite 2. Suositukset soveltavan liikunnan ja vammaisurheilun kehittämiseksi 2019–2022

Saavutettavuus, esteettömyys ja apuvälineet

Suosituks	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Edistetään kaikkien ihmisten arkiliikkumista ja liikuntaa esteettömillä ja saavutettavilla lähiympäristöillä, luontokohteilla sekä liikuntapaikoilla.	– Esteetön eräpolku -hanke – Luonto kaikille -hanke – Vie vanhus ulos –kampanja – Soveltavaa liikuntaa kaksikielisiin kuntiin	– Paralympiakomitea – Paralympiakomitea – Ikäinstituutti – Soveli ry	2019–2020
Liikuntaolosuhteiden esteettömyydestä ja saavutettavuudesta koulutuksen ja tiedottamisen lisääminen. Päivitetään liikuntaolosuhteita ja	– Esteetön eräpolku -hanke – Luonto kaikille -hanke – ESKEn esteettömyysverkosto – Vie vanhus ulos –kampanja	– Paralympiakomitea – Paralympiakomitea – Invalidiliitto – Ikäinstituutti – Soveli ry	2019–2020

niiden rakentamista ohjaavat aineistot.	– Soveltavaa liikuntaa kaksikielisiin kuntiin		
Lisätään tietoa ja saatavuutta liikkumisen, liikunnan ja urheilun apuvälineistä kunnissa ja alueilla.	– Soveltavaa liikuntaa kaksikielisiin kuntiin	– Soveli ry	2018–2020

Valtionhallinto ja kunnat

Suosituks	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Huomioidaan nykyistä paremmin toimintarajoitteisten liikkuminen ja liikunta koko väestöä koskevilla toimenpiteillä sekä kaikissa valtionhallinnon ja kuntien liikkumiseen, liikuntaan ja urheiluun liittyvissä strategioissa ja suunnitelmissa.	– Kuntien yhdenvertaisuussuunnitelmat – Soveltavan liikunnan indikaattorit – TEA-viisariin toimintarajoitteita ja esteettömyyttä käsittelevien kysymysten laatiminen – Iäkkäiden liikuntaraati (Voimaa vanhuuteen-ohjelma, Ikäinstituutti)	– Kunnat – VLN ja LTS – THL – Ikäinstituutti	
Lisätään hallinnonalojen välistä sekä hallinnon ja yhdistysten välistä yhteistyötä niin valtakunnallisesti kuin paikallistasolla. Selkiinnytetään eri toimijoiden roolit toimintarajoitteisten liikunnan edistämiseksi.	– Esteettömyysasiat olleet esillä useilla hallinnonalueilla – Kunnissa edistetään poikkihallinnollista yhteistyötä – Voimaa vanhuuteen -ohjelman poikkisektorinen yhteistyömalli	– Valtionhallinto – SLKK-hanke – Ikäinstituutti	–2005-
Jatketaan liikuntaneuvonnan kehittämistä myös pitkäaikaissairaiden ja toimintarajoitteisten näkökulmasta kehittämällä liikuntaneuvojen	– Kultaa kouluttajille-hanke, Voimaa vanhuuteen -oppimisverkostot, Liikuntaneuvontaa ikäihmisille -koulutukset	– Ikäinstituutti	– 2019-

soveltavan liikunnan osaamista.			
---------------------------------	--	--	--

Kansalaistoiminta

Suosituks	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Avustetaan yhtenäisesti erilaisia liikuntaa edistäviä ja järjestäviä järjestöjä sekä yhdistyksiä niin valtakunnallisesti kuin paikallistasolla.	– Liikunnallisen elämäntavan avustukset ja järjestöavustukset – Avoimet ovet -hanke – Soveltavan liikunnan kumppanuushanke (SLKK)	– OKM – Paralympiakomitea – LTS	– jatkuva – 2020–2023 – 2020–2023
Nostetaan kaikille avoin liikunta seuratoiminnan kehittämisen yhdeksi painoalueeksi esimerkiksi seuratoiminnan kehittämistuessa	– Yhdenvertaisuus yksi seuratuon yleisistä perusteista – Avoimet ovet -hanke	– OKM – Paralympiakomitea	– jatkuva – 2020
Valtakunnallisten liikuntajärjestöjen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmien vaatimisesta siirrytään tehdyn yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyön seuraamiseen ja onnistumisista palkitsemiseen.	– Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotoiminnan painottaminen OKM:n avustuspäätöksissä	– OKM	– alkaen 2021

Koulutus ja osaaminen

Suosituks	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Kannustetaan eri oppilaitoksia ja muita koulutusorganisaatioita sekä järjestöjä ja yhdistyksiä lisäämään perus- ja täydennyskoulutukseen toimintarajoitteisten ja ikääntyvien liikunnan sekä vammaisurheilun sisältöjä.	– Koululiikuntaa kaikille täydennyskoulutus – Vammaisurheilun opintokokonaisuus liikuntatieteellisen tdk:n liikuntabiologian opiskelijoilla – Iäkkäiden terveysliikuntasäällöt – Ikäinstituutin koulutuksissa ammattilaisille ja vertaisille. – Kultaa kouluttajille-hanke	– JYU & Paralympiakomitea – Paralympiakomitea & KIHU – Ikäinstituutti	– 2021 – 2020 – 2019

	– Voimaa vanhuuteen - oppimisverkostot		
Laaditaan kokonaisarvio soveltavan liikunnan, ikääntyneiden liikunnan sekä vammaisurheilun koulutuksen asemasta ja kehittämistarpeista sekä kootaan koulutusmahdollisuuksista tietopankki verkkoon.	– VLN raportti liikunnan sisällöistä koulutuksessa	– VLN	
Käynnistetään ja tuetaan erityisopettajien ja erityisliikunnanohjaajien sekä liikunnanopettajien konsultoivaa toimintaa.			

Tutkimus

Suosituks	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Sisällytetään yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-periaatteet poikkileikkaavasti kaikkiin tutkimushankkeisiin. Varmistetaan toimintarajoitteisten henkilöiden sekä muiden vähemmistöryhmien mukanaolo liikkumiseen ja liikuntaan liittyvissä väestötutkimuksissa.	– Soveltavan liikunnan indikaattorit – Soveltavan liikunnan sisältöjen sisällyttäminen väestötason tutkimuksiin	– LTS & VLN	– 2019–2022
Käynnistetään tutkimusta niistä liikkumiseen, liikuntaan ja urheiluun liittyvistä alueista, joista on toistaiseksi hyvin vähän tutkimustietoa.	– Vaikeasti vammaisten nuorten fyysinen aktiivisuus – Eriarvoisuuden kasvot urheilussa	– XAMK & Helsingin yliopisto – LTS	– 2019–2022 – 2020
Lisätään toimintarajoitteisten henkilöiden liikuntaa ja vapaa-aikaa tutkivien	– Tiivistetään yhteistyötä esim. Vammaistutkimusseuran kanssa	– LTS	– 2019–2022

tahojen verkostoitumista ja yhteistyötä.	– Soveltavan liikunnan tutkijoiden ja asiantuntijoiden verkoston yhteistyön tiivistäminen – Vammaisurheilun testaamisen kehittämispäivä	– LTS, Paralympiakomitea, Pajulahti, Olympiakomitea	
--	--	--	--